

Det kgl. Olje og energidepartementet
v/ ekspedisjonssjef Per Håkon Høisveen
avdelingsdirektør Olav Boge
Akersgata 59
Postboks 8148 Dep
0033 oslo

Agder Energi
Postboks 603 Lundsiden, 4606 Kristiansand
Besøk: Kjoita 18, 4630 Kristiansand

Telefon: 38 60 70 00
Telefaks: 38 60 70 01
Epost: firmapost@ae.no

Org. nr: NO 981 952 324 MVA

www.ae.no

DATO: 10.01.2014

Høring om endringer i energiloven - EUs tredje energimarkedspakke

Agder Energi viser til høringsbrev av 17. september 2013 om forslag til endringer i energiloven til gjennomføring av EUs tredje energimarkedspakke på kraftmarkedets område. Forslaget omfatter lovendringer som følge av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/72/EF (tredje elmarkedsdirektiv), Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009 (om grensekryssende krafthandel) og Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 713/2009 (om opprettelsen av et byrå for samarbeid mellom energiregulatorene).

Agder Energi verdsetter at OED er opptatt av fremdriften i den nasjonale gjennomføringen av EUs tredje energimarkedspakke. Innholdet i lovverket er viktig for den videre utviklingen av det interne elektrisitetsmarkedet i EU/EØS-området.

Våre viktigste synspunkter:

- **Agder Energi støtter OEDs syn på at regionalnettet i Norge er å oppfatte som distribusjonsnett i henhold til eldirektiv II og III.**
- **Agder Energi støtter etableringen av en ny hjemmel i energiloven for å etablere forskrifter om distribusjonssystemoperatører med nye oppgaver og ansvar.**
- **Agder Energi mener det er behov for tydeligere avklaringer om rollefordeling og grenseskiller mellom OED, NVE, ny uavhengig regulermyndighet og ny uavhengig klageinstans. Vi mener at regulermyndigheten ikke framstår som tilstrekkelig uavhengig, slik den er beskrevet.**
 - **Agder Energi ønsker at det opprettes en uavhengig regulermyndighet, som blir både juridisk og funksjonelt uavhengig av departementet i utførelsen av sine oppgaver.**
 - **Agder Energi støtter opprettelsen av en uavhengig klageinstans.**
- **Agder Energi mener eierbegrensningen i energilovens § 4-2 bør endres for å gi andre aktører enn kun Statnett mulighet til å eie og drive utenlandsforbindelser.**
- **Agder Energi mener det er inntektsrammemodellen som bør endres, heller enn at det innføres unntaksmuligheter fra forvaltningsloven for bestemmelser om omgjøringsadgang vedrørende vedtak om nettselskapenes inntektsrammer.**

Agder Energi vil videre gi ytterligere kommentarer til de sentrale punktene i høringsnotatet.

Om organisering av nasjonal reguleringsmyndighet, reguleringsmyndighetens oppgaver og krav til uavhengig klageinstans

EUs tredje elmarkedsdirektiv setter nye og styrkede krav til uavhengig nasjonal reguleringsmyndighet. Agder Energi er av den oppfatning at forslaget OED legger frem i høringen ikke tilfredsstillende intensjonene om uavhengighet i direktivet. Det foreligger fortsatt uklarheter om hva som faktisk blir reguleringsmyndighetens oppgaver, blant annet knyttet til forskriftskompetanse og til klagebehandling i henholdsvis OED og den nye uavhengige klagenemnda.

Agder Energi er positiv til opprettelse av en uavhengig reguleringsmyndighet og en uavhengig klagenemnd. Det er viktig at uavhengigheten klargjøres ytterligere og at klarere grenseskiller i oppgave- og rollefordelingen mellom OED, regulator og klagenemnd fremsettes. Nedenfor følger noen eksempler på hva vi mener bør klargjøres:

I kapittel 5 *Merknader til de enkelte bestemmelsene* går OED nærmere inn i de foreslåtte lovendringene i energiloven. På høringsnotatets side 73 til ny § 2-3 tilkjenner OED at "*det vil være behov for en nærmere grenseoppgang mellom de gjøremål NVE foretar seg som uavhengig reguleringsmyndighet og andre oppgaver.*" På side 74 peker OED på at "*På samme måte som for reguleringsmyndigheten må det eksakte omfanget av klagenemndas kompetanse fastsettes i forbindelse med opprettelse og utpeking av den.*" På side 77 om endring av § 4-1 skriver OED at "*Når det gjelder forholdet mellom overordnede føringer fra departementet og vedtak av reguleringsmyndigheten, vil det fortsatt kunne foretas politisk styring gjennom blant annet overordnede forskrifter på områdene hvor reguleringsmyndigheten også har forskriftskompetanse.*" Det foreligger med andre ord et stort behov for å trekke opp klare grenseskiller for både mandat og roller. Agder Energi er spesielt bekymret for om tilstrekkelig uavhengighet for regulator kan sikres med foreslåtte modell.

Hvilke faktiske grenseskiller, ansvarsområder og myndighet som tilhører departementet og reguleringsmyndigheten kommer ikke tydelig frem. Det fremstår uavklart hvilken forskriftskompetanse og hvilken vedtakskompetanse reguleringsmyndigheten faktisk skal ha.

Ny § 2-3 sier at "*Departementet utpeker reguleringsmyndighet etter denne lov og fastsetter nærmere bestemmelser om dens organisering, oppgaver og myndighet*" og at "*Departementet utpeker en uavhengig klagenemnd og fastsetter nærmere bestemmelser om dens organisering, oppgaver og myndighet*". Endret § 3-3, endret § 4-1, endret § 4-2, endret § 4-3, endret § 4-5, endret § 4-6, endret § 4-7, endret § 10-1 og endret § 10-7 peker alle på at "*departementet **eller** kompetent reguleringsmyndighet*" skal få ansvaret. I §§ 3-3, 3-4, 4-2 formidles det at departementet vil fastsette nærmere forskrifter om reguleringsmyndighetens kompetanse på henviste område. Oppsummert mener vi at det er svært uheldig at det råder så stor usikkerhet om den faktiske rollefordelingen mellom de ulike myndighetsorganene.

I kapittel 5 tilkjenner det videre på side 83 at for § 6-1 om systemansvaret vil lovendringen "*innebære at reguleringsmyndigheten i større grad enn hittil må utføre formell kontroll med innholdet i avtaler om frekvensstyrte reserver, innfasingreserver, regulerkraftmarkedet, belastningsfrakoblinger og spesialregulering etter systemansvarsforskriften.*" Agder Energi har lenge etterlyst klarere føringer for at utøvelsen av systemansvaret skal være ut fra hovedprinsippet om å benytte markedsmessige prinsipper. Dette kom blant annet fram i en større klagesak fra EBL og 7 produsenter tilbake i 2008 i forbindelse med endring i Statnetts praksis for anskaffelse av systemtjenester. Statnetts bruk av produksjonstilpasning er et annet eksempel på avvik fra markedsmessige prinsipper som Agder Energi flere ganger har

vært uenig med systemansvarlig i. Vi forventer at den varslede gjennomgangen av rollefordelingene og også etterfølgende gjennomgang av forskriftene tydeliggjør at hovedprinsippet om markedsmessige prinsipper skal gjelde for all utøvelse av systemansvaret.

Om transmisjon av elektrisk energi og gjennomføring av forordning 714/2009 (grensekryssende krafthandel)

Vedrørende klassifisering av mellomlandsforbindelser: Agder Energi anser det nødvendig å påpeke at ikke alle mellomlandsforbindelser nødvendigvis er en del av sentralnettet. I høringsdokumentet knyttes utenlandsforbindelser opp til transmisjonsbegrepet, med krav til eiermessig skille. Definisjonen av mellomlandsforbindelser i elmarkedsdirektivet (artikkel 2.13) gir ingen automatikk i at utenlandsforbindelser må defineres som en del av transmisjonssystemet. Klassifisering av mellomlandsforbindelser bør heller baseres på funksjonen til den konkrete mellomlandsforbindelsen og herunder hvorvidt det er hensiktsmessig å definere denne som en del av transmisjonssystemet.

Regelverket åpner for at kommersielle kabler kan få unntak fra krav om eiermessig skille. Denne åpningen er ikke løftet i høringsnotatet fra OED. Muligheten for slike unntaksløsninger må inkluderes også i Norge ved implementering av 3. energimarkedspakke.

Vedrørende utnevnelse av TSOer: OED legger i høringsdokumentet opp til at det kun skal være én TSO i Norge – Statnett. Agder Energi mener det bør åpnes for at flere selskaper kan sertifiseres som TSO'er for konkrete enkeltområder i nettet. Andre land har åpnet for løsninger hvor eiere av mellomlandsforbindelser som er definert som del av transmisjonssystemet sertifiseres som TSO for den konkrete forbindelsen.

Vedrørende eierskap til mellomlandsforbindelser: Forordningen om grensekryssende krafthandel (artikkel 17) inneholder en unntaksmulighet for at andre enn sertifiserte TSOer kan eie mellomlandsforbindelser. I høringsdokumentet foreslås det at slike søknader skal avgjøres av OED. Gjeldende energilov § 4-2 slår imidlertid fast at kun Statnett og foretak eid av Statnett kan få konsesjon til å bygge, drifte og eie mellomlandsforbindelser. Dette lovverket er i strid med forordningen. Alle forordninger skal tas inn i norsk lov uten endringer. Dermed må det også i Norge være mulighet for å gi unntak fra TSO-eierskap til mellomlandsforbindelser. Videre er det nødvendig å påpeke at det i utgangspunktet ikke er OED, men regulator, som skal gi slike unntak, i alle tilfeller skal regulator gi innstilling på slike søknader. Agder Energi mener derfor at forordningen for grensekryssende handel ikke implementeres korrekt i norsk rett dersom høringsforslaget implementeres slik det fremstår.

OEDs høring om energimarkedspakken ble åpnet i september, altså før dagens norske regjering tiltrådte. I den politiske plattformen for dagens regjering tilkjenner et mål om å "sikre god balanse mellom utbygging av ny kraftproduksjon og nye mellomlandsforbindelser, og endre energiloven slik at også andre aktører enn Statnett skal kunne eie og drive disse forbindelsene. Samfunnshensyn ivaretas gjennom konsesjonsbehandlingen." Andre setning i dagens § 4-2 i energiloven må strykes eller endres for å ivareta regjeringens politikk om å sikre at også andre aktører enn Statnett skal kunne utvikle og gjennomføre nye mellomlandsforbindelser.

Om distribusjon av elektrisk energi

Agder Energi er enige i at regionalnettet bør defineres som distribusjon. Vi deler OEDs vurderinger om forventninger om økte omstillingskrav og nye tjenester levert fra nettet i tiden fremover. Agder Energi støtter videre en utvikling med flere oppgaver og strengere drifts- og kompetansekrav for nettselskaper. Det er i så måte hensiktsmessig at OED foreslår en ny

forskriftshjemmel som kan gi DSOene nye oppgaver på et senere tidspunkt, gjennom revidering av DSO-rollen i Norge. Agder Energi er således positive til forslaget om ny § 3-7 i energiloven vedrørende operatør av distribusjonssystem, og forventer at OED nå vil konkretisere innholdet i DSO-rollen.

Nøytralitet i grensesnittet mellom monopol og marked er sentralt i kraftsektoren. Viktige føringer for dette grensesnittet er allerede inkorporert i Norge, i første rekke gjennom kravene til selskapsmessig og funksjonelt skille, jamfør energilovens § 4-6 og § 4-7. På grunnlag av dagens klart definerte regelverk kan økte oppgaver og krav pålegges uten behov for ytterligere organisatoriske eller eiermessige krav enn de som ligger i dagens modell for konserner med mer enn 100 000 nettkunder. Agder Energi mener unntaket fra kravene om selskapsmessig skille og funksjonelt skille for selskaper med under 100.000 nettkunder bør tas bort for å sikre klare grenseskiller ikke bare for større selskaper. Nøytralitetskravene som stilles i eldirektiv III om selskapsmessig og funksjonelt skille mellom monopol og konkurranseutsatt kommersiell virksomhet setter klare grenseskiller som bør være gjeldende for hele kraftsektoren.

Under punkt 3.2.3 om de enkelte oppgavene for reguleringsmyndigheten for å overvåke transparens, herunder priser i engrosmarkedet (artikkel 37 nr. 1 bokstav i) tilkjenner OED at det vil legges opp til en separat prosess for innlemmelse av REMIT i EØS og gjennomføring av denne forordningen i Norge. REMIT-lovverket er relevant for Agder Energi og vi vil kommentere REMIT i den separate prosessen OED varsler vil iverksettes senere.

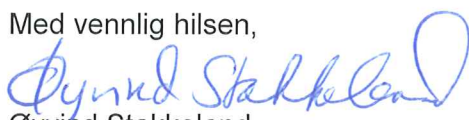
Om unntak fra forvaltningsloven ved fastsettelse av inntektsrammer

Forvaltningslovens §§ 34 og 35 begrenser tidsperioden for klageinstansens og vedtaksinstansens mulighet for omgjøring av vedtak. NVEs vedtak om inntektsrammer kan ikke omgjøres til ugunst for en part, så lenge det opprinnelige vedtaket ikke anses som ugyldig. OEDs forslag om unntak fra forvaltningsloven innebærer at vedtak om inntektsrammer kan omgjøres uten videre dersom det viser seg at vedtaket bygger på uriktige dataopplysninger. En slik omgjøring vil kunne være til ugunst for andre nettselskaper enn det/de nettselskap som har innrapportert feilaktige opplysninger. Endringen som foreslås av OED vil gi økt uforutsigbarhet for nettselskapene, fordi endringene vil ha betydning både for nettselskapene som har fått for høy inntektsramme grunnet feil i egne rapporterte opplysninger og andre nettselskaper som har fått for høy inntektsramme grunnet feil i andre nettselskapers rapporterte data.

Agder Energi mener det ikke bør innføres unntaksmuligheter fra forvaltningsloven for bestemmelser om omgjøringsadgang vedrørende vedtak om nettselskapenes inntektsrammer. Det er NVEs inntektsrammemodell som skaper denne utfordringen. Derfor er det inntektsrammemodellen som bør endres, heller enn at det gis unntak fra forvaltningslovens bestemmelser for å imøtekomme svakheter i dagens modell for inntektsrammer for nettselskapene.

Agder Energi redegjør gjerne ytterligere for innspillene som er fremmet her.

Med vennlig hilsen,

Øyvind Stakkeland
Direktør Rammevilkår
Agder Energi AS